

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za izo-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—, Malih oglasov trgoveškega značaja, stane beseda Din 1.—, V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 60.

Sreda, 29. julija 1931.

Leto VI.

Mednarodni socialistični kongres.

Na Dunaju se vrši od 25. do 31. julija mednarodni socialistični kongres. Že leta 1914 je bil določen Dunaj za vršitev mednarodnega socialističnega kongresa, toda, ker je bila meseca julija napovedana grozovita svetovna vojna, se v takratnih razmerah kongres ni mogel vršiti. Bridka vojna se je pričela »proti sovražnikom domovine« in današnja gospodarska kriza po vsem svetu je vsa deloma posledica vojne.

Mir, mirovna ideja med narodi takrat še ni imela dovolj zaslonbe.

Malo pred revolucijo leta 1848 je izšel takozvani komunistični manifest, ki ga je napisal Karl Marks. Karl Marks je slutil dogodke kot filozof in gospodarski teoretik, zato je naslovil ta prvi klic »proletarci vseh dežel zedinite se!« na narode. Revolucionarno gibanje 1848 je prineslo sicer reakcijo, ki je šele dvajset let pozneje popustila.

Prva internacionala je bila ustanovljena leta 1864 v St. Martin Hallu v Londonu. Delavec je bil takrat še nesposoben za sodelovanje v javnem življenju, strit zaradi predolgega delovnega časa in zaradi pomanjkanja in prilike za izobrazbo. Razvijala se je sicer industrija in nje tehnika, svetela je trgovina, delavec pa je ostal dalje uboga para brez želja, brez zmisla za svoj napredek. Vsak teden enkrat si je hladil svoje bolečine z alkoholom, ne da bi mislil na druge stvari. Kulture zanj ni bilo, bil je brez pravic. Kultura in dobrine sveta so bile monopol srečnejših ljudi, ki so imeli delež na javnem življenju. Zanj niti ni bilo svobode.

Med delavcem iz leta 1864 in današnjim je pa že velika razlika. Presojati to veliko razliko utegnejo objektivno samo tisti, ki so pred petdesetimi leti doživljali tiste dni. In res žal, da premnogo delavcev podcenjuje ogromni napredek, ki se je izvršil ob težkih naporih naših bivših sotrpinov. Indiferentizma, pod katerim še danes trpimo, ni kriv samo osebni egoizem, ampak tudi nevednost.

Socialistični internacionali, ki je bila v začetku nepomembna, je priključenih danes 35 dežel. Stranke teh dežel tvorijo socialistično delavsko internacionalo in štejejo nad 7 milijonov politično organiziranih članov. Nad 30 milijonov ljudi že voli socialistično po vsem svetu. V teh številih seveda niso navedeni vsi pristasi socialistične ideologije.

Med strankami, ki so priključene internacionali, zbuja gotovo največ interesa stranke onih dežel, katerih člani so v vladah ali imajo odločevalen vpliv na vladanje, kakor na primer v Angliji. Angleška vlada ne zbuja pozornosti samo med socialisti. Angleška delavska vlada nima danes samo vodilne besede v Društvu narodov, marveč jo ima tudi v svetovni politiki. Zadnje leto, zlasti zadnje tedne, gleda ves svet z velikim zanimanjem na delovanje socialista, bivšega kovinskega livarja, Hendersona. Nekaj tednov po zmagi angleške delavske stranke je postal Henderson zunanji minister britanske svetovne države. Od takrat ga svet pozna. Danes ve ves svet, ne le socialistični, da sploh ne bi bilo mogoče dobiti moža, ki bi s tako vztrajnostjo deloval na sporazumu med Francijo in Nemčijo. recite Evropo, in za mednarodno po-

Dva strokovna kongresa.

1.

Oblastna konferenca svobodnih delavskih organizacij v Dravski banovini.

Zaradi izrednih razmer in ker ni bilo prav posebno važnih dogodkov, pri katerih bi moralo aktivno sodelovati strokovno organizirano delavstvo v naši banovini, se je kongres sporazumno s strok. organizacijami odgodil. Z ozirom na vršitev II. rednega kongresa Zedinjene delavske strokovne zveze Jugoslavije (URSSJ) pa je pokrajinska strokovna komisija sklicala tudi svoj pokrajinski kongres ali oblastno konferenco, na kateri se bo razpravljalo o zadevah pokrajinskih strokovnih organizacij ter o dnevnem redu II. rednega kongresa URSSJ-a.

Oblastna konferenca se bo vršila v Ljubljani dne 20. septembra 1931 ob 8. uri dopoldne v dvorani delavske zbornice.

Začasni dnevni red oblastne konference je naslednji:

1. Otvoritev, pozdravi, volitev verifikacijske komisije.
2. Poslovno poročilo upravnega in nadzornega odbora.
3. Statut URSS-a in reorganizacija komisije.
4. Socijalnopolitične zahteve.
5. Gospodarska politika in položaj delavstva.
6. Volitev novega odbora.
7. Razno.

Samostojne predloge glede dnevnega reda ali predmetov morajo organizacije poslati najkasneje do 20. avgusta 1931 Strokovni komisiji v Ljubljani.

Pokrajinska konferenca v Ljubljani ima predvsem dve glavni nalogi:

1. Konferenca mora utrditi svojo postojanko še bolj. Strokovne organizacije v področju Strokovne komisije kljub težkim razmeram konstantno napredujejo ob najlepšem soglasju med seboj. Priznati se mora, da so dobile v teku zadnjih let izrazit pečat modernih, trdnih in zanesljivih delavskih organizacij, kar mora na vse še neorganizirane stroke delavstva imeti le najboljši utis.

2. Prav posebno važno vprašanje dnevnega reda je tudi statut URSSJ in reorganizacija komisije. Pri tej točki pride v razgovor važna akcija

moč Evropi. To delo vrši bivši kovinarski delavec Henderson.

Živimo v gospodarski krizi, kakršne človeštvo še ni preživljalo.

Kje so vzroki?
Ali je manj tovarov, delavnic? Ne, nasprotno!

Produkcija se je z razvojem tehnike in racionalizacije prav znatno pomnožila.

Primanjkuje denarja. Ali je zlatih in srebrnih zakladov manj? Ne, nasprotno!

Zlati in srebrni zakladi so centralizirani, leže v velikih kupih, prešli so v last manjšega števila posameznikov.

Ali rodi zemlja manj, ker mora mnogo milijonov ljudi gladovati? Ne, nasprotno!

Statistika dokazuje, da je pridelek zemlje zaradi tehniške izpopolnitve mnogo večji.

Isto velja za vse druge naravne zaklade. In kljub obilici vseh naravnih darov, pomnoženi obilici, se socialna beda vsak dan veča.

za enotni delavski strokovni pokret v državi. Strokovne organizacije v področju pokrajinskega odbora stoje prej ko slej na stališču enotnosti delavskega strokovnega gibanja, ker so prave zastopnice delavstva. Te organizacije ne poznajo in nočejo poznati nobenih izjem, nobenih ozirov in še najmanj, da bi se delavsko gibanje cepilo zaradi oseb, zaradi prestižev ali zgodovinskih momentov. Zakaj, koliko je diferenc v teh vprašanjih, jih je treba absolutno podrediti principu enotnosti. Enotnost cepijo v delavskem gibanju, zlasti kadar ni načelnih razlik, samo ljudje, ki računajo s predsodki med delavstvom in te »zgodovinske« in druge predsodke izrabljajo v svoje namene. Naloga naših organizacij bo, da se predsodkov otresejo ter dosledno zastopajo enotnost delavskih svobodnih strokovnih organizacij v državi. Tu ni za nas postranske poti, dasi smo zvesti člani svoje deželne centrale URSSJ-a.

Naše strokovne organizacije bodo torej tudi na svoji oblastni konferenci najodločneje manifestirale enotnost delavskega strokovnega gibanja in hočejo ostati tudi v bodoče najmočnejši steber te enotnosti.

2.

II. redni kongres Zedinjene delavske strokovne zveze Jugoslavije (URSSJ).

Teden dni pozneje kakor oblastna konferenca v Ljubljani, to je dne 27. in 28. septembra 1931 se bo vršil v Zagrebu II. redni kongres Zedinjene delavske strokovne zveze Jugoslavije (URSSJ-a). Ta kongres deželne strokovne centrale je prav posebno važen, ker ima namen pripraviti pot enotnemu strokovnemu gibanju v državi z ozirom na neljube diference, ki so nastale med Urssjom in Orsj-om. Prepričani smo, da je na obeh straneh ista in iskrena tendenca po skupnem delovanju. Zaraditega naj se statut primerno preuredi in prilagodi razmeram in potrebi ter zagotovi spoštovanje dogovorov in sklepov.

Dnevni red tega kongresa je naslednji:

1. Poročilo uprave in nadzorstva.
2. Izprememba pravil in ureditev organizacije (referent Jova Jakšić).
3. Svobodni sindikati in njihovi nasprotniki (referent Jurij Stanko).

Socijalne razmere so temelj, iz katerega izhajajo tudi razprave dunajskega kongresa socialistične internacionalne na Dunaju. Svetovno socialistično gibanje je danes močan faktor, kakor dokazujejo vsakdanji dogodki. Njegovo stremenje je utemeljeno v njega programu, v njega glavnih zahtevah: vsak človek mora živeti, sporazum in sodelovanje narodov ter splošna razorožitev. Po tej smotreni poti hoče socializem ustvariti novo življenje.

Javna sredstva nudijo države gospodarstvu v obliki deležev in podpor, zato morajo države dobiti tudi vpliv na gospodarstvo, ki naj služi splošnosti.

Socializem je veda, nauk, ki nas uči, kako si uredimo življenje, da bomo srečni in zadovoljni. Mednarodni socialistični kongres pa razpravlja o poti, po kateri naj dosežemo ta cilj.

Širite naš list!

4. Socijalno-politične zahteve (referenti Dušan Stojilković, Djuro Hadnadjev, Marko Kurtini).

5. Privredna politika in položaj delavstva (referent Vlad. Pfeifer).

6. Volitev uprave in nadzorstva.
Tudi dnevni red tega kongresa je popolnoma prikrojen najaktualnejšemu vprašanju: utrditvi delavskih strokovnih organizacij. Smatramo, da je prav tako. Toda odločno tudi zahtevamo, da vse pokrajinske organizacije in vse strokovne centrale, ki so priključene deželni centrali, pozabijo na svojo »historijsko« misijo ali vlogo. Ves strokovni pokret v državi ima samo eno skupno misijo. Partikularizem in podcenjevanje drug drugega mora odpasti. Vseh nalog in edina naloga mora biti, da organizacije povsod dvignemo, da med delavstvom kulturno delujemo (kultura namreč ni meščanska iznajdba) in usposobimo delavce in delavske zaupnike za izvrševanje nalog, ki jih ima strokovni pokret.

Če se bo vršil II. kongres zedinjenih strokovnih organizacij v tem zmislu, smo popolnoma prepričani, da bo ta kongres svobodnih delavskih organizacij prava manifestacija solidarnosti in enotnosti v državi.

In to delavstvo zahteva!

Četrti mednarodni socialistični kongres.

V soboto dopoldne je bil otvorjen na Dunaju četrti delavski mednarodni socialistični kongres.

Prvi pozdravni govor je imel Emil Vandervelde, ki se je ozrl na evropske politične razmere, svaril pred novo vojno in izrekel prepričanje, da bo politika socialistične internacionalne enotna. Boj delavstva bo veljal onim, ki so mir kalili, zaključili svetovno vojno z meščansko vojno, iz katere notorično izhaja revolucija.

Nato je pozdravil kongres dunajski župan Seitz.

Ker je bila nedelja določena za veliko manifestacijo, je kongres zbroval dalje v pondeljek.

Konferenca v Berlinu.

Spravno delo se nadaljuje.

Po londonski konferenci se vrše te dni razgovori glede položaja nemške države v Berlinu. V pondeljek jutraj je prispel v Berlin Henderson, popoldne pa Macdonald. Oba sta se vrnila še isti dan v London. Sodeloval bo tudi ameriški tajnik Stimson.

Macdonald je izjavil pred odhodom v Berlin, da se bo vršil v Berlinu razgovor o splošnem evropskem gospodarskem položaju, kar znači, da se angleška delavska vlada silno trudi, da se ugodno reši gospodarski problem.

Predsednik v Chile je pobegnil.

Po štirih letih diktature je general Ibanez pobegnil.

V Santiago de Chile so pričeli z demonstracijami dijaki, ki so se (okoli 2000) utaborili v vseučilišču in napadali policijo. V spopadih je bilo ranjenih nad 500 ljudi. Vlada, ki je bila na krmilu, je morala po 24 urah odstopiti. S tem pa revolucionarno gibanje ni prenehalo. Pridružile so se gibanju tudi strokovne organizacije, ki so tudi politične, ter zagrozile, da proglase splošno stavko, če predsednik republike ne odstopi. V nedeljo zvečer je Ibanez odstopil in pobegnil čez mejo. Njegov naslednik je senator Opazo.

Manifestacija 70.000 delavskih športnikov.

Sijajne prireditve II. delavske olimpijade.

Dunaj, 26. julija 1931.

Danes, pozno popoldne, je bila II. delavska olimpijada s prireditvami v stadionu zaključena. O poteku sportnih prireditev bo »Delavska Politika« poročala ob drugi priliki. Naše čitatelje pa bo gotovo predvsem zanimalo izvedeti nekatere podrobnosti o sijajnih manifestacijah delavskih športnikov po ulicah rdečega velenja. Zlasti pomembne so bile manifestacije v soboto in nedeljo, katerih so se udeležili korporativno tudi naši delavski športniki.

V soboto zvečer se je vršila prireditev v stadionu — igra na prostem — kateri je prisostvovalo do 70.000 gledalcev, sodelovalo pa 4000 delavcev in delavk. Osnovna zamisel prireditve je bila prikazati razvoj dela in delavskega razreda v teku stoletij, od srednjega veka do danes in v bodočnosti. Teško je popisati čustva, ki spreletavajo človeka, ki prisostvuje taki prireditvi. Globoko ganotje se stopnjuje do nepopisnega navdušenja, ki je ob zaključku igre orilo po stadionu, da so se zdele množice kakor elektrizirane.

Potek igre bi bilo potrebno podrobno opisati, ali to nikakor ni mogoče v okviru današnjega poročila. Najsijajnejši momenti v igri so bili prikaz začetka kapitalističnega gospodarstva, izbruh svetovne vojne, boj med delavstvom in fašizmom in začetek nove dobe, v znamenju svobode in pravice, ki jo je simboliziralo na tisoč plamenic, ki so v trenutku razsvetile ogromni, v tajinstven somrak oviti stadion.

Po zaključku igre v stadionu so ogromne mase v največjem redu hitele k izhodu in se formirale v velikanski sprevod, ki je krenil skozi Prater po dunajskih ulicah proti središču mesta med gostim špalirjem občinstva. V rokah udeležencev so žarele plamenice, da se je zdel pogled na to veliko maso liki na žarečo reko, ki je valovala po ulicah in trgih brez konca in kraja. Bakljada izpred stadiona je pričela ob 9. uri, ob pol 1. uri ponoči so zadnje množice dospole v povorki pred občinsko hišo, ki je žarela v svitu luči in reflektorjev in kjer je bil razhod.

V sprevodu je seveda korakala tudi naša delegacija. Na pozdrave prijaznih Dunajčanov je odgovarjala z »družnost« klici ter je vzbujala občo pozornost.

Komaj je Dunaj zadel svoj kratek san, že ga je prebudil nov dan. Ogromne množice delavskih športnikov, ki so utrujene komaj legle k počitku, so že na vse-zgodaj bile zopet na nogah.

Ulice so oživele in zgodnjemu šetalcu se je nudila pestra slika pri pogledu na množice delavskih športnikov, ki so, prihajajoč od vseh strani, hitele s svojimi prapori na odreja jim zbirališča, da se potem, na dano znamenje, uvrste v ogromen sprevod.

Določeno je bilo, da se sprevoda morejo udeležiti samo aktivni športniki v dresih in uniformi, ostale silne delavske množice pa so to pot stale v nepreglednih vrstah vzdolž cest, ulic in trgov, ki jih je imel pasirati sprevod. Že dobro uro pred pričetkom sprevoda so zavzeli ti gledalci svoja mesta in potem potrepljivo čakali mimohoda tisočev in tisočev proletarske mladine.

Pred parlamentom so se zbrali inozemski delegati, zastopniki socialistične internacionale.

Sprevod so otvorili ob 8. uri motociklisti, ki so ob burnem pozdravljanju občinstva krenili čez Ring, mimo parlamenta in dalje proti stadionu. Njim je sledilo nekaj tisočev kolesarjev. Po kratkem presledku je dosegel parlament drugi del sprevoda. Na čelu sprevoda so nosili ogromen transparent, z napisom: »Proletarci vseh dežel so združeni v sportul«. Za transparentom so nosili

zastave 30. držav, katerih delavske sportne organizacije so priključene Soc. delavski sportni internacionali. Za zastavami so korakali predstavniki vseh panog delavskega sporta. V vrstah po deset in deset so se razvrstili telovadci, težki atleti, gojitelji vodnega sporta, tenisa, hokeja, drsalci, smučarji, sabljači, Prijatelji Prirode, ribiči, šahisti, lovci in delavska bramba.

Sledili so transparenti v vseh jezikih za mir in razorožitev. Kot posebno priznanje Dansk, ki je prva izvedla razorožitev, so nosili napis v danščini na prvem mestu.

Ob nepopisnem navdušenju je začel mimohod delegacij posameznih držav. Otvorili so ga delavski športniki in sportašice iz Amerike, sledile so številne delegacije iz Palestine, potem Holanci v živobarvanih dresih, živahni Francozi, Belgijci, Romunci, Poljaki, Bolgari, Norvežani, Danci, Estonci, Finci, ki so vzbujali splošno pozornost; naravnost očarala pa so sportašice v svojih svilenih dresih nebesno sinje barve, Letonci, Ukrajinci in Švedci. Švedom pa je sledilo

okoli 200 delavskih športnikov iz Jugoslavije,

z jugoslovansko trobojnico na čelu in rdečo zastavo ob strani. Za obema zastavama so nosili zastavo Osrednjega društva kolesarjev za Dravsko banovino. V strunem koraku so stopali naši športniki čez Ring, nekateri prvič v svojem življenju. Občinstvo jih je navdušeno pozdravilo, naši pa so odgovarjali z gorkim »družnost«, ki je v kratkem času postal oficijelni delavski pozdrav v našem gibanju.

Za našo delegacijo so se zvrstili Madžari, za temi pa okoli 8000 čeških telovadcev in telovadkinj, ki so pozdravljali z »Nazdar, rdeči Dunaji«. Češki delavski telovadci so dobri znanci naših Dunajčanov, katerim so silno pristrasli k srcu. Zlasti občudujejo Dunajčani pester kraj čeških delavskih telovadcev.

Čehom je sledilo 500 rdečih zastav nemške telovadne organizacije v ČSR.

Minila je že dobra ura, odkar so se pojavili prvi delavski športniki na Ringu. Toda to je bil samo začetek, samo uvod. Iz daljave je že svetlikalo nepregledno morje rdečih zastav delavskih telovadnih združenj Nemčije. 35.000 telovadcev in telovadkinj in predstavnikov različnih panog sporta je prihitelo kljub vsem težavam na II. delavsko olimpijado. In ko se je zvrstila vsa ta ogromna masa v sprevodu proti stadionu, je prikorakala armada avstrijskih telovadcev in telovadkinj, sledilo jim je na tisoče socialistične delavske mladine v značilnih modrih srajcah — z rdečo kravato. Prijatelji Prirode, lovci, nogometaši, tenis-igranci in menda je ni sportne panoge, ki bi je ne obsegala čudovita organizacija avstrijskega delavstva.

Neverjetno imponirajoč pa je pogled na strunne vrste Schutzbunda, ki je udarna sila in obrambna moč avstrijskega proletarijata. Kdo bi prešel armado železničarjev — Schutzbündlerjev, ki je nastopila v sprevodu kot ostali telovadci v deseterostopih?

Ura je odbila pol 12., ko so zadnji oddelki strunskih delavskih športnikov odšli izpred parlamenta.

V stadionu se je sprevod razšel, začele so se pa takoj vaje Schutzbunda. Tem vajah je sledil nastop delavskih telovadcev in telovadkinj.

Proste vaje je izvajalo
7000 telovadkinj in
13.000 telovadcev

na ogromnem prostoru dunajskega Rennplatzu.

S tem je bila olimpijada zaključena. Danes in jutri se delavski športniki razhajajo. Naša jugoslovanska delegacija je odnesla s seboj neizbrisne utise!

Vtisk dunajskih prireditev.

Delavska olimpijada in socialistični mednarodni kongres.

Dunajski tisk priznava velik pomen delavskih prireditev tako-le:

Dunaj je dva tedna pozorišče mednarodnega socializma. Delavska olimpijada in kongres delavske internacionale sta sledila drug za drugim. V pozdravnih člankih, ki jih posvečajo vodilni socialisti vseh dežel obema prireditvama, se posebno primerja izborni ljudski duh in sklenjenost. Prav kakor simbol časa se smatra, da socialistična internacionalna oznanja bratstvo delavstva vseh dežel.

To priznanje je mnogo vredno glede na daljnja izvajanja.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Doma in po svetu.

Stanovanja tuberkuloznih oseb. Komunalna politika mest mora vprašati stanovanja tuberkuloznih prebivalcev posvečati svojo posebno pažnjo. Znano je in bo težko kedaj dosegljivo, da ni mogoče vseh infekcijskih bolnikov izolirati v sanatorijih, hiralnicah in podobno. Bolniki z zaprti in neinfekcijsko tuberkulozo potrebujejo primerno ambulantno zdravljenje, v kolikor jim sanatorijskega zdravljenja ni mogoče nuditi. K ambulantnemu zdravljenju spada kot učinkovito sredstvo tudi stanovanje, po zdravniku vedno kontroliran način življenja in zdravljenja v tem stanovanju. V organizaciji borbe proti tuberkulozi se je v stanovanjski politiki pojavilo več sistemov. — Prvotno je prevladovalo mišljenje, da je primerno, ako se stanovanja tuberkuloznih družin koncentrirajo na posebnem, ločenem in izoliranem stavbenem prostoru ali v posebnih ločenih naselbinah. Ta sistem je imel slabe posledice. Predvsem so take družine mnogo trpele, ker so imele občutek izobčencev in manjvrednih meščanov. To dejstvo je na zdravstveno stanje slabo vplivalo. Za tuberkulozne je potrebna velika disciplina. Te v takih stanovanjskih blokkih ni bilo mogoče doseči, ker je bil odpor teh množstvenih družin organiziran in koncentriran. V takih kolonijah se je pričelo ustvarjati mišljenje, da mora občina prevzeti na svoje breme prav vse izdatke za obstoj teh družin. Čut samostojnosti in lastne odgovornosti za gospodarski obstoj je izgineval,

Podržavite premo-govnike!

Angleški premoogarji zahtevajo podržavljenje premoogovnikov.

Zveza angleških rudarjev je imela v Blackpoolu konferenco, na kateri je bila soglasno sprejeta resolucija, ki zahteva podržavljenje rudnikov.

V slučaju, da parlament to zahteva odkloni, konferenca pozivlja vlado in delavsko stranko, da bodi pri bodočih volitvah ta zahteva glavna točka volilnega programa.

Podpore nemških strokovnih organizacij leta 1930.

Nemške strokovne organizacije so v letu 1930 izplačale svojim članom na raznih podporah 120 milijonov mark (1560 milijonov Din).

Ali je bil res ta denar zapravljen, kakor govore gospodarski krogi o socialnih ustanovah?

zahteve na občine so postajale nemejene. Iz teh važnih razlogov so mesta opustila sistem posebnih stavbenih blokov za tuberkulozne družine in prešla na sistem normalnih stanovanj v okvirju ostalih stanovanjskih objektov s primerno higijenično ureditvijo. V mestnih stanovanjskih poslopih je vedno nekaj stanovanj, katera so posebno urejena za stanovanje tuberkuloznih družin.

Vatikan je nepomirljiv. Fašistovski svet je imel pod predsedstvom svojega voditelja sejo, na kateri je zopet ostro nastopal proti vatikanski encikliki. Fašistični listi pravijo, da fašizem še ni nikdar v oficijelnih dokumentih tako blatil cerkve, kako je to storila enciklika napram fašizmu. Listi pripravljajo javno mnenje za prekinitve diplomatskih stikov. Siciljanski list pravi: »Če nam Duce ukaže, da naj postrelimo škofo, pa jih postrelimo.« — Vatikan pa vztraja na tem, da vzgoja mladine pripada cerkvi in če je potrebna borba za to pet ali deset let, jo bo Vatikan vodil.

V Italiji pokajo bombe. V soboto, dne 25. julija, je eksplodirala bomba v Napulju na Humbertovij promenadi, pri čemer sta bili ranjeni dve osebi ter poškodovano neko poslopje. — Odkar so pokale bombe v Boloniji, je to že šesti atentat. Sicer pa se privatno poroča, da je pred kratkim tudi v Rimu eksplodiral pekleniški stroj, pri čemer je bilo ubitih nekoliko miličnikov. Toda to drže v tajnosti, da

A. Zarin:

Dašina zgodba.

V kuhinji je zabrenčal zvonec. — Daša! — je zaklicala Lukerja, — najbrž se je pestunja vrnila. — Daša je zbrala vse sile, se dvignila in odšla.

5.

In zopet se je začelo delo. Vrnil se je gospod, pripeljala se je gospa. Pogrinjala je mizo, stregla pri obedu, — spoprijala.

Moj bog, da bi bil že konec te muke.

Ob dvajsetih ponoči se je gospa zivila v kletjo in rekla Daši:

Zdaj lahko greš.

Daša je je komaj privlekla do postelje Lukerja, ogromna kot gora, je ležala vznak z odprtimi ustmi in je glasno smrčala.

Daša je hitro zmetala raz sebe obleko, skoraj strgala je z života dekletinje, nenkrat občutila tako strašne bolečine, da se je spustila na tla in je zasidila zobe v blazino.

Smrti prihaja! Kakor pri tisti Katjuši, ki se je zablislilo v glavi in brezupno usmijetnje do same sebe ji je zaglušilo za hip celo telesno bolečino.

Bol je pojenjavala. Daša je naenkrat občutila ves pomen tega trenutka in gnana po nekem notranjem ob-

čutku, je stopila na noge. Pograbila je rjuho in je s previdnimi koraki odšla v kuhinjo. Vseokrog je bila strahotna tišina. Samo nihalo pri uri je enakomerno tiktakalo in Lukerja je smrčala.

— Bog nebeški! — je šepetala. Daša je z žeblja snela ključ od podstrešja in se je zmuznila na stopnice.

Da bi se le s kom ne srečala.

Ni se menila za strašne bolečine, ki so je naenkrat kakor razbeljen obroč objemale in stiskale čez trebuh in preko pasu. Z brezumnim naporom vseh sil se je pomikala po stopnicah na podstrešje.

Končno je prišla do nizkih vrat. Odprla jih je in odrinila. Mrzel veter se je zagnal vanjo in jo prepihal... Šla je naprej... V tem trenutku je nekaj blisknilo v temi, hušnilo je mimo nje in slišal se je mačji glas, kakor glas dojenčka... Sveta mati božja... Daši so odpovedale noge, padla je in izgubila zavest....

6.

Nekaj dni pozneje so bili pri gospodi gostje.

V prijaznem salonu, razsvetljenem z mehko sinjo lučjo, je v gugalnem naslanjaču sedela sama gospodinja, nedaleč od nje dražestna baronesa, poleg nje zdravnik za dame, ki je prepovedoval načelo »ne več

kot dva« in ki se je pečal z odpravo plodov ter mladi brat gospodinje, ki je bil pred pratkim povišan v praporščaka.

Slednji je sedel stegnjenih nog, z nazaj nagnjeno glavo, ko je vstopila sobarica s podnosom v rokah.

— Meri! — je zaklical začudeno, — ali si premenila sobarico? Si li postala nezvesta svoji Daši?

— Oh, Valerijan! — je odgovorila gospodinja in nevoljno zamahnila z roko, — ne spominjaj me ne njo. To je naravnost strašno.

— Kaj pa? — je vprašal doktor.

— Kradla? — je ugibala baronesa.

— O ne, hujše! Pomislite, našli so jo pod streho, zgodaj zjutraj, v sami srajci, vso okrvajeno in poleg nje — mrtvega dečka. Bila je kakor brez uma. Njo so odpeljali. To je strašno! Strašno! Tako mlada in tako pokvarjena. Očeta njenega — star vojak z mnogimi odlikovanji, vratar v ministrstvu, kjer služi moj mož, — so še pravočasno rešili iz zanjke.

— O, to je pri takih nekaj čisto navadnega, — je ravnodušno omenila baronesa. — Vseh teh služkinj je sama pokvarjenost. Ali ni res, gospod doktor?

— Popolnoma naravno, — je rekel ta — nizka stopnja izobrazbe, življenje v mestu pa je tako polno izkušnav...

— Tu ni nič strašnega, zato ker one same takim dogodbicam ne dajejo nikakršnega pomena! — je brezskrbno pripomnil Valerijan Petrovič in je ugasil cigareto. — Potem gre do navadno služiti človeški družbi kot svečenice Venere...

— Ah, Valerijan! — je vzkliknila gospodinja. — Kako moreš tako govoriti? To je strašno!

— Fakt, gospa, fakt! — se je za oficirja potegnil doktor. — Socialni zakon. Mogoče nam je celo izračunati odstotek teh »padlih«, kakor jih navadno imenujemo.

— Izgleda, kakor da se je dogodila pri tebi s to Dašo tragična epizoda, a navadno se to dogaja milo in veselo! — je rekel oficir, pritegnil noge in se lotil čaja.

— Šaljivec! — je rekla baronesa in mu požugala s prstom.

Gospodinja je še nekajkrat ponovila z nevoljnimi glasom: — Ne, to je strašno! — nato pa je popolnoma spremenila glas in je vprašala:

— Torej, kedaj priredimo ta piknik in koga povabimo?

— Najprej je treba... — je z vne-mo poprijela baronesa in razgovor se je oživil.

Dašina zgodba je bila s tem končana.

(Konec.)

ne bi povzročili prevelikega razburjenja v fašističnih krogih. Vseh teh napadov dolže protifašiste, enako tudi atentata na Petrovo cerkev. Toda kdo naj presodi, katere bombe so nastavili protifašisti in katere morda tudi fašisti, kajti fašistični režim sam rabi atentate, da bi odvrčal izstradano ljudstvo od borbe za kruh in svobodo.

V Avstriji dobe vsi nad 60 let stari delavci trajno rento v iznosu 50 šilingov mesečno. V Avstriji še vedno ni uvedeno starostno zavarovanje, čeravno tamkaj zakon že imajo. Vlada pa je vendarle rešila te dni eno najbolj perečih vprašanj socialnega zavarovanja, katero so delavski zastopniki neprenehoma zahtevali: izločili so namreč iz zavarovanja za brezposelne vse nad 60 let stare ter jim podelili trajno rento (pokojnino) v iznosu 50 šilingov mesečno, to je 400 Din, kar je celo nekoliko več kot je predvideno v zakonu o zavarovanju delavcev za one, ki še niso vplačali 500 tedenskih prispevkov. — To je posnemanja vredno!

Nemška vlada mora umakniti takšno naredbo 100 mark. Nemška vlada se očitno ni zavedala, kakšen kaos in zmedo bo povzročila z uvedbo takse 100 mark na potne liste. Kajti na mah je prenehal celokupen potniški promet z inozemstvom. Udarjeni so bili s tem pred vsem nižji sloji. Znano je, da nemški delavci uporabljajo svoje letne dopuste za izlete predvsem v švicarske in tirolske Alpe. Pa tudi srednji sloji niso voljni plačati take horendne vsote. Vsled tega so vozili nekateri vlaki prazni in avstrijska žel. uprava je bila nekatero vlake že ukinila. Sedaj pa poročajo, da bo sledila popolna ukinitve omenjene naredbe.

Mosleyeva politična stranka skrahirala. Bivši član ter poslanec angleške delavske stranke sir Oswald Mosley je približno pred enim letom začel rebelirati v delavski stranki, ker mu je bila njena parlamentarna politika premalo radikalna. Mosley je jel metati stranki polena pod noge in ni držal nobene discipline; glasoval je v parlamentu proti lastni stranki ter je tudi izven nje delal vse mogoče težave. Končno je bil izključen, na kar je ustanovil lastno stranko, kar je bilo kapitalistom po celem svetu v veliko veselje, ker so upali, da se bo delavska stranka razbila, čeravno je Mosley več ali manj kaval komunistične tendence. Tudi nekateri slovenski dnevniki so prinašali dolge članke o razkolu delavske stranke ter o ustanavljanju nove četrte stranke, kar bi bila novost za Angleško. Mosley je res ustanovil svoj lasten klub v parlamentu, toda za njim je šlo od 189 poslancev delavske stranke samo pet. Sedaj pa poročajo, da sta dva glavna stebra v Mosleyevi frakciji, poslanca John Strachey in Allan Joung, izstopila iz nje in sicer iz protesta, ker se je Mosley prelevil v pristnega fašista, za kar pa na Angleškem nimajo smisla. S tem pa je Mosley tudi že doigral in kapitalisti bodo najbrž za njim pretakali krokodilove solze.

Bivši španski kralj Alfonz postal republikanec. Kot poročajo listi, se je končno bivši španski kralj odločil, da se za stalno naseli na Francoskem, kjer je kupil graščino Seulis, ki je zapuščina baronice Rothschild, za 18 milijonov frankov. S tem je dokazano, da je Alfonzu šla monarhija skozi želodec, kajti lahko bi se bil naselil v eni ali drugi izmed monarhističnih držav. Tako pa bo moral priseči zvestobo republiku, kar bi bil lahko tudi doma storil.

Španski kardinal Vidal je izdal, preden je odpotoval v Rim, pastirsko pismo, v katerem opozarja, da utegne vlada izgnati iz Španije vse redovnike, moške in ženske, ter pozivlje vernike, da branijo svoje največje kulturne delavce. No, delo največjih kulturnih delavcev vendar ni bilo tako veliko, če je bilo samo v glavnem mestu Španije, Madridu, 45.000 otrok brez šole. Na deželi gotovo ni bilo boljše. Verjetno je, da bo vlada samostane razpustila, ker se bodo upirali agrarni reformi, ki jo namerava vlada izvesti.

Število nezaposlenih raste.

V Dravski banovini je padlo število zaposlenega delavstva za 15.000 napram lanskemu letu.

Položaj delavstva v Dravski banovini se poslabšuje. Poslabšuje se tudi drugod, ali v naši državi je po mnenju gospodarskih strokovnjakov le možnost preprečiti, da bi delavski položaj ne postajal vsak dan bolj kritičen. Toda vendar postaja, ker ni podjetnosti in ker se prav nič ne upošteva pravica delavstva do primerne eksistence. Odpušča se iz služb delavstvo in reducirajo se mezde, ne da bi kdo utegnil preiskati vzroke, ali so utemeljeni odpusti in še manj, koliko so v gospodarstvu utemeljene redukcije plač. Za te stvari ni ne mere in ne sodnika.

V Dravski banovini je letos zaposlenih najmanj 15.000 delavcev manj kakor lani. Kam naj gredo ti nezaposleni delavci? Ali se naj izseljujejo v inozemstvo, ali naj doma poginejo gladi? To vprašanje ni malenkostno. Lahko trdimo, da pridemo v prav kratkem času na tisto mesto, kakor so nekatere države že danes, da namreč brezposelnost rase čez glavo.

Tu so potrebne predvsem štiri stvari:

1. **Nizke mezde** se absolutno ne smejo zniževati, ker so že itak v primeri z mednarodno valuto daleč pod normalo.
2. **Organizirati se mora delovni trg** potom javnih zavodov, v katerih imajo delavci odločevalen vpliv.
3. **Izvrševati se mora po vsej državi socialna in delavsko-varstvena zakonodaja.** Predvsem se mora prisiliti podjetnike, da ustvarijo, tam kjer še niso, človeku primerne delovne, stanovanjske, plačilne in higijenske

Povsod bombe. »Associatet Press« poroča, da so bile v četrtek, dne 23. julija, v Šanghaju vržene bombe proti kitajskemu finančnemu ministru Songu in proti japonskem poslovodji Šigemitsu. Oba sta ostala nepoškodovana.

Suženstvo v Abesiniji. Abesinija v severovzhodnem delu Afrike je kristjanska država, ki šteje še vedno nad dva milijona sužnje. Sedanji vladar (cesar) Ras Tafari se sklenil, da odpravi suženstvo. Zadnjič je ustanovil nekakšen parlament in dal ustavo, ki pa ni prav moderna.

»Zeppelin« je odplul na sever. — V soboto je bil zrakoplov v Leningradu. Voditelj dr. Eckener je izjavil, da upa na popoln uspeh poleta. V 20 urah utegne priti do Franc Jožefove dežele, če bo vreme ugodno. Tam čaka na ekspedicijo ledolomilec »Malygin«. Potovanje na sever bo trajalo pet do šest dni. Kot strokovnjak se udeležuje poleta profesor Samoilović. Polet ima znanstvene namene.

Romunska princeznja Ilena se je v soboto poročila z Antonom Habsburžanom.

Nova štirinajstnadstropna zgradba se je podrla v Budimpešti. Izpod razvalin so izvelki več mrtvih in ranjenih delavcev.

Zavetišče za starčke je pogorelo. V Pittsburgu v Pensilvaniji je imel minoritski samostan zavetišče za starčke. Zavetišče je pogorelo popolnoma. V njem je bilo 600 oskrbovancev. 22 oskrbovancev je zgorelo, nad 200 jih je bilo poškodovanih. Reševanje je bilo otežkočeno zaradi dima.

Pri proslavi 25letnice poroke umrl. 52letni pivovarniški ravnatelj Franc Zirngbt iz Passau-a se je nahajal s svojo družino na počitnicah ob Vrbskem jezeru ter tamkaj proslavil 25letnico svoje poroke. Ob tej priliki je zaplesal s svojo hčerko valček, pa ga je med plesom zadel mrtvoud ter se je zgrudil mrtev na tla.

Zakonska tragedija v Münchenu. V neki stari gostilni notranjega mesta v Münchenu se je odigrala pred kratkim zakonska tragedija, katere povod je bila ljubosumnost. Neka 49-letna gostilničarka je imela ljubavno

razmerje. V tem oziru še v marsikateri industriji v državi vladajo prave divjaške razmere, ni pa nikogar, ki bi pazil na to, da se izvršujejo zakoni.

4. **Dvigniti se mora podjetnost, organizirati industrija,** in če ni domačega kapitala, naj se privabi več tuje kapitala, da utemeli gospodarški razvoj v državi.

V teh ozirih se je pri nas doslej storilo vse premalo. Agrarna država smo. Krompirja in pšenice pa koruze in drugih stvari se pridela doma dovolj. Dovolj je živine in raznih pridelkov, vendar postajajo za delavstvo socialne razmere vsak dan bolj kritične. To ni znak zdravega razvoja; to je prej znak eksploatacijske politike podjetništva.

Nekaj že res vplivajo na naše razmere tudi neprilike v inozemstvu. Toda v državi, ki ima takorekoč vse doma, razen modernih strojev, mora gospodarska politika uspevati, če je na pravi poti.

Podjetniški krogi so seveda napačnega mnenja, če mislijo, da bodo samo z eksploatacijo delovnih slojev utvarili močan kapitalizem v državi.

Politika v državi se mora torej usmeriti v zmislu zgoraj navedenih štirih točk. Sedanje metode gospodarske in socialne, zlasti protidelavske politike pa morajo vesti ves narod v bolj kritičen položaj.

Izvrševati se morajo zakoni glede delavskega varstva in socialne zaščite, varovati se mora delavca-konzumenta in oživiti gospodarsko življenje, ki sedaj dremlje.

Vratolomne špekulacije in eksploatacija naroda pa ne morejo roditi boljših časov.

razmerje z nekim 26 letnim lesnim trgovcem. To pa seveda sprogu gostilničarke ni moglo biti vseeno in v trenutku, ko sta bila zaljubljenca sama v sobi in sta jo zaklenila za seboj, je gostilničar zahteval, naj odpreta, kar je mladi zapeljivec po daljšem obotavljanju končno storil. Ko je gostilničar vstopil, je začel blazno streljati proti ženi in njenemu ljubimcu, ki ga je ustrelil v trebuh, medtem ko je zadel zelo naravnost v srce ter se je zgrudila mrtva. Komaj se je gostilničar vrnil ter izjavil napram otrokom: »Ravnokar sem ustrelil vašo mater in njenega krala«, ga je policija že tudi aretirala.

Cerkev se je podrla med mašo. Karmelitska cerkev v Loandri v portugalski Indiji se je med mašo podrla. Pod razvalinami je ostalo 25 mrtvih ter nad 200 več ali manj težko ranjenih.

Ljubljana.

Ljubljana in nje regulacija. Ob frančiškanskem mostu grade oba prostranska mostiča. V kratkem se tudi prične graditi čevljarski most, ki se prenese za bolnišnico, na njegovo mesto pa pride nov betonski most. Da prehod ne bo oviran, so zvezali z brvjo Turjaški trg v Gruberjevem nabrežjem. Začetkom meseca septembra postavijo tik pred magistratom spomenik kralja Petra. Dvomimo pa, da bi bil tam primeren prostor za spomenik. Zaenkrat odločajo o tem veščaki.

Ljubljansko carinarnico so že spravili pod streho. Kaj pa bo z mariborsko?

Smrt pod cirkularno žago. Pri I. Pogačniku v Ljubljani, ki trguje z drvmi in premogom, žagata in cepita dva ljubljanska jetnika. Jetnik Jurij Rezar iz Gozda pri Trziču je bil tudi tam zaposlen. Rezar je bil 37 let star, zaprt pa je bil zaradi tepeža. Te dni so pričeli z delom pri Pogačniku jetniki ob 7.30 uri zjutraj. Rezar je najprej pripravil cirkularno, potem jo je pognal. Ko je vstal, mu je postalo slabo in je omahnil na desko pred žago, ki ga je zagrabila ter prerezala vrat in del ključnic. Prerezana je bila glavna žila odvodnica, da je takoj izkrvavel. Vsaka pomoč je bila izključena.

Četrta mednarodna konferenca žen na Dunaju.

Ob priliki, ko se vrši na Dunaju socialistični kongres delavske internacionale, je pričela zborovati tudi mednarodna konferenca žen.

Konferenca žen je razpravljala o naslednjih vprašanjih:

1. Žena v gospodarstvu: a) žena v industriji in trgovini z ozirom na vpliv racionalizacije na delo žene (poročala Fani Blatny, Čehoslovaška); b) žena v kmetijstvu (poročala Elizabeta Ribbins-Peletier, Holandska); c) žena v hiši kot član rodbine (poročala Izabela Blume, Belgija); d) žena v gospodinjstvu kot služkinja (poročala Jennie L. Adamson, Anglija).

2. Vpliv politične reakcije na svobodo žene. Poročala Antonija Sender, Nemčija.

3. Napredovanje socialističnega ženskega gibanja od zadnje konference 1928. Poročala je Adelajda Popp, Avstrija: a) ženska glasovalna pravica, b) organizacije žen, c) državljanstvo omožene žene, d) vprašanje materinstva.

Razprave na tej konferenci so bile torej vrlo važne. Morda bomo še kaj poročali o poteku konference.

Maribor.

Kaj pa je to? Kdo bo to plačal?

Ti dve vprašanji se vsilujeta začudenim Mariborčanom, ki imajo opravka v Samostanski ulici, ne da bi si mogli na ista dati odgovora. V omenjeni ulici, in sicer med samostanom šolskih sester ter preko ulice se nahajajočim šolskim poslopjem, zasebne meščanske šole, se gradi nekak podzemski hodnik, ki bo vezal pod zemljo (pod ulico) samostan ter šolsko poslopje. Pisec si dolgo ni bil na jasnem ali se grade tu kake srednjeveške katakombe, ali se gradi pod samostansko cerkvijo morda kako grobnica ali kaj podobnega. Končno je izvedel, da se zares gradi podzemski hodnik. Kakršne baje imajo moderni samostani, da ne bo treba nunam, pa mogoče tudi gojenkam, hoditi v šolo čez cesto, marveč po hodniku pod zemljo. Ako to tudi točno odgovarja dejanskem stanju, pisec teh vrstic o tem ni prepričan, kajti uradno ni še čul o omenjeni gradbi ničesar in mu tudi ni znano, ali in kdaj bi se naj bil mestni občinski svet bavil s to zadevo, oziroma kdaj je bilo nunam podeljeno tozadevno dovoljenje. Šolske sestre so baje že pred vojno hotele napraviti podzemski hodnik, pa jim tedanji občinski svet tega ni dovolil. Sedaj pa se jim je torej staro željo izpolnilo! Vprašanje je, ali je tak hodnik tamkaj res potreben, ko ni nobenega velikega prometa in ali bodo tudi zainteresirane sestre ta luksuz same plačale, ali pa se to mogoče izvršuje na javne stroške? Torej ti dve vprašanji bi bilo treba vsekakor javnosti pojasniti. N. N.

Gradba pravoslavne cerkve v Mariboru.

Po nekkih časnikarskih vesteh je postalo gornje vprašanje baje zopet aktualno. »Slovenec« je prinesel pred par dnevi o tem notico, v kateri se sklicuje na izjavo bivšega soc. župana ter sedanjega obč. odbornika Grčarja, češ, da je on izjavil, da nikakor ne gre, da bi se nameravalo cerkev na Jugoslovanskem trgu gradilo ter pristavljati: »Tudi mi se s tem stališčem strinjamo.« Dobro! Toda kako je potem bilo mogoče, da je bil že tozadevni sklep v obč. svetu storjen, kajti med občinskimi svetovalci, ki stoje za »Slovencem«, vlada navadno precejšnja disciplina. To je malo čudno! V ostalem bi pisec teh vrstic apeliral na prevdarnost celega občinskega sveta kljub storjenemu sklepu, da vendar stvar točno ter vsestransko prouči, preden se bo začelo kopati temelje za omenjeno stavbo. Obzalovati je treba, da interesi sami ne uvidevajo tega, da Jugoslovanski trg ni primeren prostor niti za pravoslavno niti za katerokoli cerkev in tudi ne za kako drugo stavbo. Pri tem vprašanju ne igra vloge niti versko niti svetovno naziranje ali pa morda kakršnekoli antipatije glede zgradbe same, marveč edino to, da omenjeni prostor ni zato, ako se ga noče nepopravljivo pokvariti ter skaziti simetrije. Še enkrat povdarjamo, da stoji okrog tega trga tri stavbe, ki ne dopuščajo, da se trg zaida in to so: kolikor toliko monumentalna stavba sreskega poglavarstva, ki ima sicer prav čedno fasado napram trgu in bi se ista prav lepo prilegla, samo bi bilo treba velika drevesa odstraniti ter trg urediti z gredami ter rondoji in ev. z nizkim grmičjem. Na ta način bi to bil eden najlepših javnih na-

sadov, kar jih mesto Maribor ima. Pročelje omenjene palače bi se videlo iz Aleksandrove ceste kakor tudi park in povrhu bi se nudil krasen pogled na Piramido. To bi bila naravnost prekrasna slika. Isto kar velja za navedeno poslopje, velja tudi glede relike. Tudi ta potrebuje, da se jo vsaj s strani trga vidi, kjer ima precej čedno fasado, ki pa tudi ne pride do veljave, ker se vsled visokega drevja ne vidi. Končno tvori tretjo fronto Juoslovanskega trga mariborski grad, ki je nekak simbol tega mesta in na katerega polagajo zgodovinarji posebno veliko vrednost. Okolica tega gradu mora biti od vseh strani čim večja in prosta, sicer nimajo take stavbe nobenega efekta. Kar se tiče četrte fronte tega trga, ki jo tvori bivša Götzova, sedaj Unionova pivovarna res ne bi bilo škode, da bi se ista čemurkoli maskirala. Toda to industrijsko poslopje že davno ne spada semkaj in se bo moralo prej ali slej preseliti na periferijo mesta, najbolje kam ob železnici, kjer bi lahko imelo lastni tir. Potem bo lahko dobil Jugoslovanski trg tudi na vzhodni strani odgovarjajočo zgradbo, na kar bo to najlepša točka Maribora. Omenjeni trg — ako se ga noče spacičiti, oziroma sploh umočiti — ne preneha drugega kot ev. kak spomenik, če so že spomeniki neobhodno potrebni. Glede stavbišča za novo pravoslavno cerkev sem že ponovno izrazil svoje in tudi drugih mnenje, da ako mora ravno mestna občina dati gradbeni prostor, tedaj ga naj da kje drugje. — Tak prostor bi bil lahko na katerem koli koncu mestnega parka, na primer ob koncu Gosposke ulice. Tamkaj nebi bilo predaleč v stran in ker cerkev ni kak trgoški lokal, da bi morala ravno stati ob najbolj prometnem kraju. Lahko pa bi ev. stala tudi na Zrinjskega trgu, katerega ni toliko škoda, ker ga itak precej zanemarja. Za cerkev pa bi bil tu in tam prostor vsekakor zelo dostojen.

Treba ponovno poudariti, da se vsa mesta decentralizirajo, da se povsod ulice širijo ter da zginja srednjeveški sistem, kakršnega vidimo po vseh starih mestnih delih tudi v Mariboru. Ne gre tedaj zgradbe kupičiti takorekoč na en kup, ampak narazen z njimi ter jih po možnosti obdati s širokimi ulicami, promenadami ter parki, da pride več zraka, več sonca in prostora, s čemur dobe take monumentalne stavbe tudi večji pomen in vrednost — večji efekt.

Po mojem mnenju bi pravoslavna cerkev brez škode lahko stala na pr. ob državni cesti poleg Pokojninskega zavoda, ako se hoče, da mora ista stati ravno na prometnem kraju. Zato bi bilo treba seveda kakih 100—200 tisoč Din za zemljišče in če se za tem gre, da mora občina svet dati, potem bi jaz bil preje za to, da mestna občina ta svet kupi ali pa prispeva.

V ostalem so pa še druge rešitve mogoče.

Nekdanja minuritska cerkev bi se dala prav lahko adaptirati, ker je velika in zidovje dobro ohranjeno, ako se namreč gospodi ne gre samo za luksuz. Omenjena stavba, ki se je ne rabi, bi bila kot nalašč

recimo za vojaške službe božje, ako se na to misli, kajti vojaki iz juga tvorijo glavni kontingent pravoslavnih vernikov. Drugih je peščica. Ako pa gre gotovim ljudem samo za luksuz, tedaj pa naj kar sežejo v lasten žep in naj gradijo cerkev čim večjo in čim bolj razkošno. Pri tej priliki se spominjam na gradbo židovske cerkve v Trstu, za katero je sicer občina dala prostor, toda ne na prometnem kraju. Cerkev je baje stala preko tri milijone zlatih kron, toda to so Židje vse plačali iz svojih verskih fondov ali iz lastnih prispevkov. Končno bi navedel še en vzgled, da je lahko cerkev brez škode nekoliko bolj izven centra mesta. V Mariboru je bilo pred prevratom precej protestantov in vendar so si zgradili dokaj priprosto cerkev in to precej izven centra. Pa se gotovo niso pritožili, da bi jim bila predaleč.

Merodajni krogi morajo imeti sedaj samo javne interese pred očmi in naj pomislijo na to, da bodo morali nekoč dati odgovornost za napake, ki se morda za dolgo dobo ne bodo dale popraviti. Zato se naj omenjeni sklep revidira.

V stranskih ulicah cenejše kupujete, nego v prometnih. Kupujte v trgovini Ljudske tiskarne, Slomškovo trg 6, da se o tem prepričate.

Razno.

Nov krvni element. — Dunajski primarij dr. Edelmanna je odkril kinezočite. — Pri mikroskopski preiskavi človeške krvi je napravil ravnatelj dunajske Childs bolnice, primarij dr. Adolf Edelmanna zelo dalekosežno odkritje. Pri študiju o levkomiji, boleznih, pri kateri se silno pomnožujejo bela krvna telesa, so se mu pokazale pod drobnogledom svojevrstne tvorbe, ki so bile doslej neznanne. Te tvorbe so okrogla in podolgovata telesa, dolga približno eno tisočinko milimetra. Njih značilno svojstvo je živahno samostojno gibanje. Med negibnimi krvnimi elementi stanic izvajajo novo odkrite tvorbe gibanja, ki spominjajo na ples, in sicer se sučejo v vseh smereh. Baš po tej gibljivosti se razlikujejo od drugih sestavin, predvsem od rdečih in belih krvnih teles. Množina četrtega krvnega elementa je razmeroma majhna. V kubičnem milimetru krvi se nahaja kakšnih 30.000 takšnih tvorb. Njihovo gibanje pa je zelo energično, lahko rečemo, naravnost brezobzirno. Primarij dr. Edelmanna

Tudi Ti pridobivaj naši „Delavski politiki“ nove naročnike.

Merilo delavske zavednosti je delavski tisk. Zato moraš tudi Ti pridobiti »Delavski Politiki« še vsaj enega novega naročnika.

Delavec, nameščenelec! pomni-ta, da Vajine interese zastopa le

delavski tisk, zato čim več naročnikov, tem večji vpliv in tem močnejši bo naš glas.

Zato na delo! V vsako delavsko stanovanje, v vsak lokal naš list — »Delavsko Politiko«.

poroča v zdravniškem strokovnem vestniku, da je mogoče opazovati s povečalnim steklom, kako morajo rdeča krvna telesa pustiti, da jih vlečejo ta plesoča telesa sem in tja in se jim naravnost pokorijo.

Nagrobni spomenik Francu Domesu na Dunaju. V soboto, dne 11. julija je minilo leto, odkar je legel v grob kovinar Franc Domes. Domes je bil dolgo let tajnik avstrijske kovinarske zveze, predsednik delavske zbornice na Dunaju in poslanec socialno-demokratske stranke. Njegova agilnost je bila prepoznana s pravo srčno iskrenostjo. V Ljubljani je bil zadnjič na proslavi štiridesetletnice kovinarske organizacije. Dunajski kovinarji so mu sedaj postavili spomenik, in sicer delavca, ki mu je padlo kladivo iz rok; pod njim je izrezan relief njegovega obraza.

Posnemajte! Za tiskovni sklad je daroval Demšar Ivan, Jesenice, Din 20.—. Iskrena hvala.

Vsakdo mora čitati Fr. Žgečevu knjigo

o spolni vzgoji

Stane 8 Din in se dobi v vseh knjigarnah. ---

Zanimiv drobiž.

Vsak, količkaj izkušeni zdravnik ve, da nikdo ne umre tako nerad kot tisti, ki je nezdravljivo bolan. »Še ob grobu upa.«

V Londonu so na posebni astmalni kliniki prišli po nedavnih poročilih na to, da se more astma olajšati in celo ozdraviti z grozdnim sladkorjem (glikozo).

Kljub temu, da število rojstev v kulturnih državah stalno pada, je število rojstev dvojčkov v zadnjih petih letih naraslo za 75 odstotkov. Tudi trojčkov je zmiraj več, in v Italiji so bili leta 1927 v treh slučajih rojeni tudi četvorčki.

Na ledvicah bolni ne smejo brez izrecnega zdravnikovega dovoljenja uživati večjih množin beluša (šparglje) ali špargljevih konserv, ker more v šparglju vsebovani in v urinu izločeni aspargin dražljivo vplivati na ledvice.

Meh za smeh.

V šoli.

Katehet: »No, zakaj je bilo Adamu lepo v raju?«

Dijak: »Zato, ker ni imel tašče, dasi je bil oženjen.«

Gospodična (ogleduje razstavo kubističnih slikarjev): »Ta Kuba mora biti strašna dežela.«

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastonj** 14 karatno originalno ameriškansko **zlato nalivno pero** ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled „Radio welt“. Naroča se Administration der „Radio welt“ Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Usnjate rokavice v veliki izbiri tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki **Marija Sieber,** Maribor, Glavni trg 14, projo Gosposka 9.

ELEKTROMEHANIČNA DELAVNICA M. TRABI

Maribor, Vodnikov trg 3, Tel. 2702

Popravlja vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovlanje sezganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Pristopajte k zadrugi „DELAVSKI DOM“

r. z. o. z. v Mariboru.

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost, da bo član te delavske zadruge.

V tekstilnem bazarju Vetrinjska ulica št. 15 Maribor

se dobi dobro blago za ženske in otročke obleke po Din 8.—, 10.—, 12.— meter. Oglejte si pred nakupom.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inseren-tih.

Nabirajte nove naročnike!

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

PAPIRNIŠKE POTREBŠČINE

PAPIRNIŠKA LJUDSKE TISKARNE

SLOMŠKOV TRG 6

NI POTREBA

skrbeti, kje si boste nabavili **obleke, čevlje, sandale, perilo, klobuke,** ter **vsakdanje potrebščine,** ker kupite iste po zelo solidnih cenah pri

JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Oglejte si izložbe in zalogo!

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon štev. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovški trg štev. 6.

Posojila dajemo po ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 6 1/2 % proti trimesečni odpovedi.